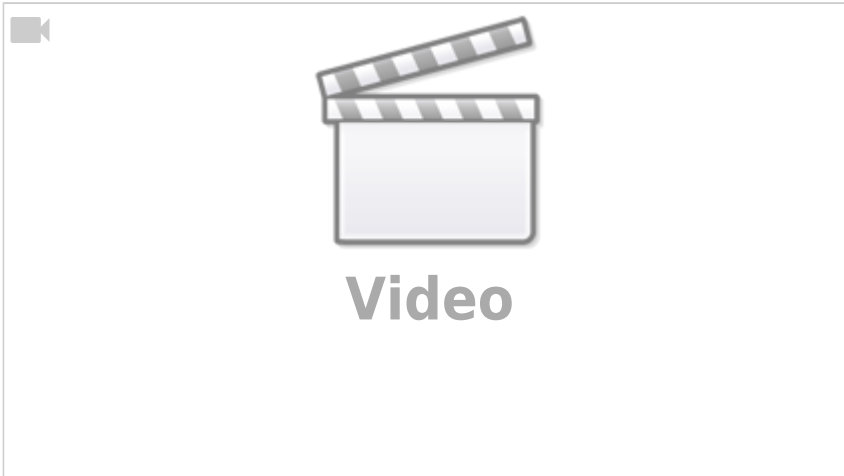

Konsumenträtt

[Konsumenträtt](#) - [Konsumentköplag](#) - [Köprätt](#) - [Testa dig själv](#) - [Konsumenträtt](#)

Allmänt om konsumenträtt

Konsumenträtt är en del av civilrätten som handlar om att skydda [konsumenter](#). En konsument definieras som en [fysisk person](#) som ingår avtal med en näringsidkare, vilket kan vara ett företag som är en [juridisk person](#). Konsumentskyddet tillhandahålls genom lagstiftning och kan vara bindande för avtalet som ingås mellan konsumenten och näringsidkaren.

Skyddet erbjuds bland annat vid köp av varor i butiker, vid köp av tjänster och vid köp genom Internet.

Innan vi går vidare med att utforska konsumenträtten, bör jag säga några ord om avtal.

Avtal

Ett avtal är en överenskommelse som etablerar en rättslig relation mellan fysiska eller juridiska personer (parter).

Det innebär helt enkelt att två parter kommer överens om att något ska vara bindande mellan dem. Till exempel kan en säljare och en köpare komma överens om att säljaren ska sälja en vara. Avtalet kan reglera vilken typ av vara det gäller, hur många varor, och vilken kvalitet varorna ska ha. Avtalet kan också innehålla bestämmelser om när och var varan ska levereras samt priset för varan. Alla detaljer i avtalet bestäms av parterna själva, och det är en frivillig överenskommelse. Men när avtalet väl har ingåtts, är det bindande. Pacta sunt servanda!

Ett avtal kan vara antingen muntligt eller skriftligt. Ett muntligt avtal är lika giltigt som ett skriftligt avtal. Ibland kan det finnas formkrav enligt lagstiftning, vilket innebär att det finns specifika krav för att avtalet ska vara giltigt (till exempel att det måste vara skriftligt eller bevittnas).

Exempel på avtal inkluderar

- anställningsavtal vid anställning av personal,
- köpeavtal vid försäljning eller köp av varor,
- provanställningsavtal vid provanställning av personal,
- samboavtal som reglerar fördelning av egendom om förhållandet avslutas, och
- försäkringsavtal för att skydda mot skador.

Inom konsumenträtten och vid konsumentköp finns det alltid ett avtal som reglerar köpet mellan konsumenten och näringsidkaren. Detta avtal är ofta muntligt. Det är dock viktigt att notera att vad som gäller enligt avtalet kan skilja sig åt. I vissa fall har konsumenträtten företräde över de avtalsvillkor som parterna har kommit överens om (konsumenträtten är en skyddslagstiftning - avtalsvillkor som är till nackdel för konsumenten och strider mot lagen är ogiltiga).

Dispositiv och tvingande lag

I en relation mellan konsument och näringsidkare kan det träffas ett avtal, som reglerar villkor mellan parterna. Men vad gäller då för lagstiftning som gäller på samma område?

Kommer överenskommelsen mellan parterna gälla före lagstiftningen? Om avtalet säger en sak och lagen en annan om till exempel leveransdag, vad ska gälla för parterna?

För att veta använder juristen begreppen dispositiv och tvingande när man talar om lagstiftning. Tvingande lagstiftning (hela lagtexten eller del av lagtext) innebär att lagen gäller före ett avtal, lagen "tvingar" sig på avtalsrelationen. Dispositiv lagstiftning (hela lagtexten eller del av lagtext) innebär att avtalet gäller före lagtexten. Om avtalet och lagen ger olika svar på en fråga, så gäller avtalet före. Parterna har alltså rätt att själva reglera frågan.

Exempel I konsumentköplagen regleras till exempel frågan om var en vara ska finns tillgänglig för upphämtning, **KKL 2:1**, "*Om inte något annat följer av avtalet, ska varan hållas tillgänglig för avhämtning där näringsidkaren vid köpet hade sitt affärsställe.*"

Det är en dispositiv bestämmelse, vilket innebär att lagen gäller endast om parterna inte själva har bestämt var varan ska hämtas. Parterna kan därför fritt bestämma att varan ska hämtas på ett lager som ligger någon annanstans än där säljaren har sin butik.

Konsumentköplagen är samtidigt tvingande till stora delar, vilket innebär att vissa bestämmelser kommer att gälla oavsett vad parterna har kommit överens om. Detta nämns i **KKL 1:10**, "*Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte något annat anges i lagen.*"

Första stycket gäller inte vid köp av gas som levereras i ledning, om de allmänna avtalsvillkor som tillämpas vid sådana leveranser har godkänts av Konsumentverket.//"

Ett exempel på tvingande bestämmelser är regeln om omvänd bevisbörda i **KKL 4:17**, som säger att ett fel på en vara, som visar sig inom två år från varans avlämnande anses ha funnits från början om inte näringsidkaren kan visa att konsumenten orsakat felet.

Det innebär att om näringsidkaren och konsumenten avtalar om att konsumenten måste visa på att felet på varan fanns redan innan avlämnande inte skulle vara aktuell. Konsumentköplagen skulle

tvinga sig på avtalsförhållandet och istället säga att det är näringsidkaren som måste bevisa att felet är orsakat av konsumenten. (mer om bevislätnadsregeln längre fram).

From:

<https://juridik.kristiansen.nu/> - Juridik på gymnasiet

Permanent link:

<https://juridik.kristiansen.nu/doku.php?id=konsumenraett:introduktion&rev=1759307606>

Last update: **2025/10/01 08:33**

